

Imposite ilegale înaintea justiției

TRIBUNALUL MUSCELU.

PROCESULU TURNAVITU

PRINCIPATELE-UNITE

Interrogatoriul datu de d-nu Scarlat Turnavitu pentru unu articolu datu in jurnalul „Românul“ de la 17 Mai trecutu 1863 Iunie 13.

Întrebări

Răspunsuri

„Cum vă chiamă?“
„De căi an sănătă?“
„Unde locuiești?“

Scarlatu Turnavitu.
De 50 ani.
La Budăsteni.

„De-le Turnavitu, alu d-v. este unu articolu datu in jurnalul „Românul“ de la 17 Mai trecutu?“

„De-le Turnavitu, prin urmări no i se aduce acelui articolu pe lingă obiectul său?“
Opunerea de a plăti contribuție, faceti comparație între guvernul cu Radu Anghelu și altii băndiți; ce răspundeți la aceasta?

Până astă-dî nu este făcută comparație între nimini căci n'am fostu executatul la plata impositului, de cătă numai amu văduțu unu avertimentu lipită în ușa casei melle în diao cându m'am intorsu de la alte afaceri, cându au venit în momentu la mine și d-nu Costache Mărgăritu și părintele Mariu Ionescu și l'au văduțu și D-lor. Așadar epistola mea către Românul a fostu unu contra avertimentu spre a putea popri o călcare de lege, căci numai prin călcare de lege s-ar aplica comparația asupra călcătorilor de legile Terrei precum dicu în acea epistolă.

„De cine este iscălită acelui avertimentu?“

Nu știu, căci la venirea mea acasă așa l'am găsitu precum l'au văduțu și d. C. Mărgăritu și preotu Marin, cu numele Radu Anghelu.

Sub. Prefectura pîn raportul trimisă astă-dî de d-nu Prefect, arată că este o fraudă trezoreala numelui de Radu Anghelu în avertiment căci celu care urma alu sub-scri, (de și se arată că s'a comisă erore de s'a lăsatu ne sub-scrișu) este unu altu eru nu Radu Anghelu; și al 2-la că d-v. și mai nainte v-ați opus la răspundere, cerându-vă prin execuție se răspundeți?

Erorea sau frauda pri-

veste pe sub-Prefec-

ră căci singură dove-

deșce neregularitățile

sale; eu atâta amu vă-

duțu și amu reportațu

fidelu ce amu văguțu.

Pentru opunere este

neadevăr căci amu bi-

letele de răspundere.

O singură dată n'am a-

vutu bani la momentu,

daru amu reclamatu la

dinsa se-mi scotă bani

dela clăcaș din venit

moșil și din acel-a se

oprescă, căci pentru a-

cea moșie plăteam con-

tribuție și ne scoțându-

mi bani din moșie eș-

n'avenu altu mijlocu de

plată, căci nu sănțu tă-

toru de ban, și de a-

ceia plătim contribuție

și lefi sub-Prefecților

ca să ne dea adjutoru

la drepturile noastre pro-

prietaricești. Așea daru

nu m'am opus, din con-

tra totu deauna amu

Întrebări

Răspunsuri

fostu gata căci eș sunțu între cei cari au lu-

crațu pentru contribuție

generală după stare

și putere.

Articolu conține în

trânsul totu.

Scarlatu Turnavitu.

Proc: D. Cătunenu.

Interrogatoriul luat de Președinte

d-lui Scarlatu Turnavitu în sorocu de

24 ore dela Trimiterea d-sale în ju-

deocată.

Întrebări

Răspunsuri

Peste chăte ați arătat

prin interrogatoriul dat

d-lui Procuror, al se

mai adaoagă ceva?

Spunești cu ce intenție

ați cerut să se publice

în foia „Românul“

injuriosa d-v. Înscriere

în contra agentilor gu-

vernușui ce sunțu însărcina-

ți strângă dările

către statu; vrându a

face tabloul simțului ă-

nim d-v, că țara as-

tădi se astă in neferi-

cire mergându păna la

estremitate a compara

guvernu cu Băndiți Ra-

du Anghelu și altii, ca-

re jefuia lumea, și cu

modul aesta cu care

d-ta te-al servită nu ai

avutu oare tendință a-

tădi de învederă de a

rădica respectul cuve-

ntru depositarilor și

aginților statului și de

a aduce asuprile ura

și disprețul publicului?

Nu știu, căci la venirea

mea acasă așa l'am

găsitu precum l'au vă-

duțu și d. C. Mărgăritu

și preotu Marin, cu nume-

le Radu Anghelu.

Sub. Prefectura pîn

raportul trimisă astă-dî

de d-nu Prefect, arată

că este o fraudă tre-

zoreala numelui de Radu

Anghelu, în avertiment

căci celu care urma alu

sub-scri, (de și se ară-

tă că s'a comisă erore

de s'a lăsatu ne sub-

scrișu) este unu altu

eru nu Radu Anghelu;

și al 2-la că d-v, și mai

nainte v-ați opus la ră-

spondere, cerându-vă prin

execuție se răspundeți?

Erorea sau frauda pri-

veste pe sub-Prefec-

ră căci singură dove-

deșce neregularitățile

sale; eu atâta amu vă-

duțu și amu reportațu

fidelu ce amu văguțu.

Pentru opunere este

neadevăr căci amu bi-

letele de răspundere.

O singură dată n'am a-

vutu bani la momentu,

daru amu reclamatu la

dinsa se-mi scotă bani

dela clăcaș din venit

moșil și din acel-a se

oprescă, căci pentru a-

cea moșie plăteam con-

tribuție și ne scoțându-

mi bani din moșie eș-

n'avenu altu mijlocu de

plată, căci nu sănțu tă-

toru de ban, și de a-

ceia plătim contribuție

și lefi sub-Prefecților

ca să ne dea adjutoru

la drepturile noastre pro-

prietaricești. Așea daru

nu m'am opus, din con-

tra totu deauna amu

am. În favoarea d-le-

si lefi sub-Prefecților

ca să ne dea adjutoru

la drepturile noastre pro-

prietaricești. Așea daru

nu m'am opus, din con-

tra totu deauna amu

am. În favoarea d-le-

si lefi sub-Prefecților

ca să ne dea adjutoru

la drepturile noastre pro-

prietaricești. Așea daru

nu m'am opus, din con-

tra totu deauna amu

am. În favoarea d-le-

si lefi sub-Prefecților

ca să ne dea adjutoru

la drepturile noastre pro-

prietaricești. Așea daru

nu m'am opus, din con-

tra totu deauna amu

am. În favoarea d-le-

după legi, și spre a pădi legile, și prin urmare aleșilor nostri suntem în dreptu și datorii a le dico se nu calce și se nu îngăduie a se călca legile țerei, căci călcătorii de lege aduc anarchiță în țără, nu cei ce fac obiectiv și lecții de morală prin publicitate; acestia din contra dovedescu prin acesta că sunt amicii ordinei.

„Acum scăz d-lorū că ori ce caușă produce unu efectu, și caușă care a produs epistolă mea a fost din neînțelegerea perceptorului; din insulta prin lipirea avertismențului în ușă și din stăruință lui de ami cere contribuțiea pe tăupu pe care nu sunt datoru a plăti, legea imi ordonă, și ca omu alu ordinii, eu imi plecu capul cu respectu, lată ce dice Convenția art. 25. Nu trebuie multă filosofie, nu trebuie geniu extra-ordinar nu trebuie multă erudiție spre a fi înțesu; elu dice „Nici o imposiție nu se va putea stabili sau lua de nu va fi fostu priimittă „de Adunare.“ Lată ce dice legea finanță la art. 6 capitolul 2. „În virtutea art. 25 din „Convenție nici unu impositu nu se va putea așeza și împlini dacă nu va fi aprobată de A-dunare și sancționată de Domnitoru.“

Legea după care se ceru astăzi impositele nu este nicu votată de Adunare nici promulgată de Domn, prin urmare se atacă și Adunarea și Domnul, Nația intrégă. Totu lumea scie, după propaganda făcută de guvern prin Monitorul la toate Satele, că Adunarea a ordonat a nu se mai împlini nici unu felu de impositu sub amenzare de a fi da în judecată, ca călcătoru de lege, ori cine va cutesa a aduna vre o para sub titlu de impositu și niminea altul n'are dreptul asupra pungelor noastre de cătu Adunarea. Eș mă închinu legii, mă închinu Adunării și mă supunu cu respectu căci numai legile și strictă pădure a loru potu garanta fericirea unei societăți. Singur guvernul a recunoscut suveranitatea Adunării asupra impositelor, și trebie să o recunoșcă dacă ne aflăm în regimul constituționalu.

A recunoscutu: I-iu. Că la începutul acestu anu n'a adunat impositele pe trimestru, după bugetu anului 1860, ci numai pe două luni Ianuarie și Februarie, conformu votului Adunării; cea ce dovedesc că singură a dovedită că acel bugetu este răposat.

II-lea. A împlinită dreptu contribuție a personalis numai 36 leu după votul Adunărei nu după mortul bugetu alu anului 1860.

III-lea. Împlinirile în acestu anu le face pe luna s'au pe trimestru după voia contribuabililor urăști după votul Adunărei.

IV-lea. Daca guvernul aru fi creșută Adunarea culpabilă o pedepsă, o disolva, o da în judecată Terri legal, atunci ne supunem a plăti neștiindu ce era să dică Adunarea viitor, și n'avem neînțelegere cu perceptori; n'a disolvat'o, prin acesta nea quisă că lucrările ei au fostu bune și trebuie se ne supunem votul loru ei.

„În urmărtă art. 25 din Convenție, a art. 6 capitolul II-lea din legea financială, și a votului de refus și de neîncredere, eu nu mă mai cred datoru a contribui nici o para, și nu unu Jurisconsultu, daru nici unu ignoranu (cu conștiință) nu mă potu indatora după lege a plăti după lămurita lege ce avem în cestia imposi-

telor; nu unu Jurisconsultu daru celu mai din urmă ignoranu (cu conștiință) nu se potu opri de a nu declara călcătoru de lege pe cei ce voru stăruia a mai percepe imposite. Așa daru m'am opus și mă voi opune căci Adunarea este a nații, voturile ei suntu ale nații, de la care emană toate puterile Statului și puterile garantă și mai cu sémă Napoleonu alu III-lea Părintele Românilor pentru nația Română s'au sacrificat săngele și tesaurile, nu pentru ochiul cei frumoși ai nici unu individu.

„În virtutea acestei legi a venită Adunarea și nea quisă fraților lepădati privilegiurile că în locul loru dreptu scutu, dreptu garantă a averii, a onorei, a vieții a dreptății, vomu avea aceste legi; și este frumosu, nobile și umanu, a fi egali cu toți fații noștrii Români și cu bucurie toți au lepădatu privilegiile. Nimeni de cătu Adunarea n'ară fi pututu face acesta, și la nimini nu s'ară fi supusu notabilii și privilegiati Terri. A quisă Adunarea se contribuim cu toți după stare și putere căci toți sintem și patriei și toți suntem datorii, și e dreptu să o ținem cu ayerea noastră și cu singele nostru; neam supusu cu placere, și nimini de cătu Adunarea nu potea face acesta. Neam supusu d-lor, am ascultat la toate datoriile și dările.

Ei! logica și dreptatea nu ne dictesă a ne supune și acumu cându ne ordonă să nu dăm? Eș unul de așu călca legea, de nu m'asău supune, ei, m'asău crede mai multu de cătu unu bandit: m'asău crede sperjură, m'asău crede trădătoru, m'asău crede că facu unu atentat în contră libertăților, a drepturilor, și a vieții nații melle. Amu sacrificat după hotărirea Adunării și vomu sacrifica totu d'aura după ordinele ei, daru nimicu după ilegalitate și capriciul cu care se atacă Adunarea se batjocorește Nației.

Lată, Domniloru, că sunt in legalitate, amu fostu lovită, m'am apăratu printre leție de morală; nu mă credu demnă de a fi trasă la bară acușitoru eu, ci călcătorii de lege, quisă dd. Procuror și Președinte prin interogatoriile d-lor unul că amu atacat guvernul, altul pe depositarii Statului, și că amu avut tendințe a provoca anarșie: etc. fără să mi se arate unde e numele guvernului, sau alu depositarilor sei, său să mi se arate doveză, reclamație, ordine sau ori ce, va fi. De ce, d-le Procuror și d-le Președinte, nu diceți acestea celor ce lovesc u celor ce se apără? celor ce calcă legile? celor ce insultă nație, o turbură, o strivesc o batjocoresc, o ucid?

Sunt Român, d-lor, și nu potu privi cu sănge rece răpirea drepturilor mele, a libertăților melle, a averei mele fără lege; nu potu privi cu sănge rece acelă miserabilă ființe care ca să mănușe o pâne miserabilă facu totu chiaru spre peirea Terri; nu voi se fiu complice, d-lor, nu plătesc, nu mă facu eu ucidătorul meu, priimesc să fiu despălatu, să fiu întemniat, să fie chiaru decapitat. Eș pînă la cea din urmă respirare voi striga contra ori cui aru fi călcători de legile Terri.

Lată, d-lor, că eu în epistolă mea nu facu personalmente comparații pentru niminea, și din contra o facu pentru toți călcătorii de lege, și înțuști pentru mine cându le aș călca.

Daca este cineva în drept a face mai multă gălăgie de atacu este Perceptorul cu care am

avutu corespondință consilindul, daru nu zice nimicu. Si în fine oru cine s'ară crede că iam adusu inputăr nedrepte, aratesă și iată dovezite călcările de lege cu perceperea impositelor și art. 301 din condică penală tm vine în ajutoru.

Domniloru suntu presentatii înaintea d-v a unor onor: Magistrați care aveți în mină legile Terri pe care ați jnratu că le veți apăra; Magistratura Terrei este a 3-a lună din trinitatea suveranității naționale, aveți ocazie a ve arela sentimentul de Români patrioți, de aderări demnă și conștiincioș. Magistrați, să se dați doveză de respectul ce aveți pentru jurămîntul ce ați depusu pentru apărarea legilor, ca să se glorifice guvernul de nemerita allegeră, și se laude nația cu asemenea bărbătă ca d-stră.

Sc. Turnavitu.

SENTINȚA TRIBUNALULUI.

In numele Măriei Selle Domnitorei Principalelor-Unité Române, Allessandru Ioni L-iu.

Tribunalul, avindu în vedere pira adusă de d. Procuror contra d-lui Scarlatu Turnavitu, proprietar și locuitor în comuna Budășeni că prin art. d-selle publicat în folia periodică „Românul“ de la 17 Maiu trecutu anul corentu facutu în privința impositelor ce i s'a cerut de Membrii Consiliului acel comunită Budășeni și de perceptoarele competente, conchidându chiaru așia: „Vă rogă Domnul meu faceți cunoștutu „declarația mea, nevoindu Membrii Consiliului „Comunei a o face că eșu nu voiesc a mă pună „afară din lege, și că numai Căpitănu Radu, „Grodea, Tunsul, Radu Anghelu etc... se pună „neoa afară din lege și arbitrarimente faceau impliniri după chieful afară din lege.“ Comparându adică pe agentii Guvernului, ce suntă înșarcinați cu striugerea dărilor cără Statu cu acel bandit, expresii de insulte injuriouse personaliului agenților puterii executive.

Avindu în vedere asemenea că și onor. Prefectură a Districtului prin adresa sa cu data de la 13 Iunie No. 5281 denunțându acel faptu injuriosu invocă Justiția la satisfacerea legale; Considerându că acusatul D. Scarlatu Turnavitu a îndreptat cuvintele de mal susu cără depositori și agenții puterii executive ca respunsu la cererea ce i s'a facutu de acestia pentru plata impositelor pe luna Martie espirat, și că prin legea de presă anume art. 60 calificându-se acest procesu, cercetare și deliberarea lui se lasă în atribuțione Trib.

Considerându apărarea ce și face d. Turnavitu atâtă prim interogatorul seu datu d-lui Procuror și Președintei Trib. cătu și prin pledoaria D-selle facută înscrissu că iudicăt vocea a nega faptă, earu directu o afirmă cu stăruință, dicându că dările ce se ceru de guvern suntu ilegali și împlinitorii loru se compară ca acel bandit; dreptu oprită și căru cetățianu a aruncă asemenea insulte, avându numai facultatea de o simplă discuție; considerându constatarea acelor Sub-Prefecturei locale ca adică acusatul D. S. Turnavitu s'a opus a plăti contribuția Statului și în anul espirat 1862 încașinduse acea contribuție de la d-lui numai prin remediu de execuție ce autoritatea locală să văduțu constrinsă alu efectu.

Considerându apoi casulu prezintă a trasu în litigiu ca o continuare a precedentelor opunerii ce s'a indinatul acestu acușatul a face a-

utorităților chiamate și înșarcinate cu incasară contribuționilor, violindu nunumai demnitatea respectul cu care datoresc oru și care ceianu cără autoritățile Statului, daru care cea amerință pactul sociale.

Avindu în vedere opinia d-lui Procuror d-inscris în consecința art. 35 din procedura criminală și de competență ouor. Curții alii dea după art. 60 din legea presei.

Considerându că acestu art. din legea prsei invocată de d. Procuror pentru casul față are unu altu înțel su, căci prin aliniat din urmă specifică și enumeră că numai dispusiiile art. 45, 46, 47, 48, 49 și 50 sunt de acelă delict de presă care numai onor. Cu este competență a le judeca și hotără; iară ce alte prevăzute totu în acestu capitolu alu legi de presă sunt de competență instanțelor superioare și:

Considerindu în fine că art. 51 din d-le presă descrie. „Oru ce defămări în condepșă depositarilor seu agenților autorităței publică, pentru fapte relative la funcțiunile loru, pe depeșită cu închisore de la 10 zile pînă la unu anu și cu globire de la 100 pînă la 3000“ și așa fiindu dă penalitatea acelui comite delictele acole prevăzute.

Pe aceste base daru judecata declară înuire cu d. Procuror pe d. Scarlatu Turnavitu culpabilu în fapta de Insulătorul Depositorilor și agenților Guvernului cându acestia îndeplinește funcțiunile loru, și tăresce se stea la închisore pe termenul patru luni, plătinindu și amendă lea una mie.

Acăstă hotărire după definiția art. 151 din procedura codului penală este supusă apelării cără fețele acolo citate și în termenul specificat prin art. 157 din aceiași procedură.

(iscălit) Președinte S. Alexiadi.

Membru I. Berceniu.

1863 Iulie 6.

Opinia dată la procesul d-lui Sc. Turnavitu a avut loc la 6 Iulie 1863.

Avindu în vedere epistola publicată în arul „Românul“ din 17 Maiu anul corectă sub-scrișă de D. Scarlatu Turnavitu și netăgăduită de d-lui atâtă la Interrogatorul, d. Procuror, și la acela alu președintii, cumu și pledoaria sa înscrissu, unde mai alesu iști esempe ale d-sale dispositiții.

Avindu în vedere că acăstă epistolă înscrissu trată de cătu asupra cererii impositelor și în care nu se exprimă categorică asupra personalmente, lăsându numai a se referă la vre unu înțesu, că d. Turnavitu în ceea ce desrice o consideră că ilegală.

Avindu în vedere că, în întrebările făcute de președintie d-lui Turnavitu, se dice că și înscrissu din menționata epistolă, ori ce altă dință a avut de cătu a espune depositarii Statului și al sel aginții, la ură și disprețiul blicului.

Avindu în vedere că în articolele citate specificate din legea presă, unu asemenea delict (și care după mine se aplică la art. 48), cînă în categoria celor de competență Curții Apelative Crimale de a judeca și otări.

Avindu în vedere concluziile d. Procuror și motivile ce espune în recisitorul său și,

Considerindu în fine că legea relativă la asemenea chestii prezintă de către cine și ce direcție se se ia; pe aceea considerante, sub-semnatul difereză de decuinea onor. miei colegi, și sunt de acord cu cererea Ministerului Publicului.

Potocianu.

Tipografia C. A. Rosetti, ulița Fortunii No. 15.

Unul din luptătorii de la 1848, unul n
n cel cărui plătită credințele loră po
ice cu înțemnițarea, unul din omeneș
ostri de litere, Redactorele și fondatorile
ariului „Patria”, Nicolae Nenovici s-a
răstă la 6 Iulie 1863. Eacă cuvintele
său citită la înmormântarea lui.

Ești va spiritulu seu si in terina
sa se va întoarcă,

Amice și frate!

Cu cătă era frumosă și plină de iluzie și
poesie dioa in care noi sărgeam cu amicile
amore frățiasca ta măna!

Cu cătă era plină de speranțe dioa in care
zele noastre atingeau gura ta de amic și frate,
atât este durerosă și amară, pentru noi,
nu acesta, care supuindu-se decretelor ne-
remutate ale naturii te hrăpesce dintre noi!..

Asistindu daru, la acesta tristă despărțire,
intrebămu, cu anima sdrobită și apasată, de
ochi nostru sunt plini de lacrimi? de ce
putul nostru bate in suspine? de ce plângu toți
te au cunoscut?... Si recele raționămîntu
i misericordie umane ne respunde: „Pentru că in
tă viță n-o se mai vede astă ființă ce atât
i iubuit.”

Daru de căndu ore se plângue unu omu pen-
ca a ajuns la finele carierii sale cu ono-
bilitate și incungurău de amorea amicilor și
spectul familiei sale!... Daru prin astă lume
durere prin care trece omul, tu amice ai
cătă în fine, și ai scăpatu de vanitatea și per-
sitatea ieș. De ore ce noi!... O! noi se vede
suntemu condamnați a mai suferi!... noi se
de că avem se mai indurău că multe reale!
noi daru plângem astă, eru nu pe tine;
noi se ne plângem, păna ce ne vom face, ca
e, datoriile de bună părință, bună soță, și bună
tăteni.

Dupe ce creatorul făcu astă superbă na-
ră ce atât o admirău toți, voi să-i dè unu
spinu, unu rege care se se desfete de tōte ma-
ciencile ieș, luă o măna de jărină, și făcu pe
omu, insușeșindu-lu cu din spiritul seu! Pe
tă! astă ființă așa de miserabile și totu de
atât atât de sublim!... Miserabile, ca totu
ese din țărīnă, din materie, supusu distrugeri
putrejui; sublimă, ca totu ce conține spi-
tul divin al creatorului! Si căndu ilu vedu
mosu, superbiu, stăpinu pe totu ce natura are
i incantătoru, daru depărindu-se cu orgoliu
invățaminte lui, și dise: „Voiu relua, într-o
dintru tine spiritul meu, și în țărīnă te vei
sorice, fiindu că țărīnă esti.” Si toți urmași,
omu, sunt datori a se supune astă
alte voință! Iată omul!... Iată materie!...

Spiritul daru din astă materie este luate
i creator; elu din regiunile necunoscutului
ană astădă d-asupra noastră și nesuride cu o a-
ore multă mai ténără, fiindu transportată într-o
multă mai perfectă, în lumea spiritelor,
nde nu este nici întristare nici suspinu... Pen-
tu ce plângem daru?... Pentru ce plângem!...

Plângem pentru noi, amice, pentru noi care
vem a mai suferi, pe lingă cele lalte miserii
nane și lipsa ta, pină ce ne vomu imprimi mi-
unea!

Bătrină mamă!... mamă nenorocită, vine
privește în față materia care conținea spir-
lul celu ce lăi conceputu în pînecelte teu, și
angă cu lacrami amare despărțirea acelui care
cursu de 43 de ani a fostu fiul teu, și in
ursu aprope de 30, sprijinul teu și părintele
alilor și surorilor sale; plângi tōte lacrimile
ale, pentru dilele ce mai ești condamnată a trăi,
bune cuvinteză cu respectu creștinu otâr-
i celu pre înăltă, care a supusu bătrinețele
le și la astă crudă incercere!

Vino sociă iubită! vino! și mai ajință o-
ata în față cadaverul reu alu primului teu a-
nor; alu acelui care fu în cursu de 16 ani, o-
iectul desmerdărilor junilor tei ană, și asorbe
in reflectul astă fețe senine tōtă amorea, totu
respectul, pe care ești menită ale transmite co-
ilioru se, și plângi cu lacrami de sociă și mumă,
iță tristă ce te aștepătă. Daru bine-cuvinteză
u respectu voință supremă a Creatorului, care
n divina lui înțelepciune, a credutu că este bine
face din tine numai, de acumu in colo, cus-
odele filioru tei, și a lăsa numai ţie grija de a
ndrepta pașii loru pe cărări drepte, învățindu
iubi, a respecta și a trăi pentru totu ce este
nare, națională, onorabilă și crescinu!

Venită june mlădițe ale celu ce se duce
dintre noi; ale celu ce vă dăte lumina, ale
celu ce pănu eri ană fu speranța vostă, și
privindu-lu cu ochii susletului vostru îngerescu,
vărsătă tōte lacramile inocenții vostre pentru
spinosa și nesigura cale ce se deschide înainte,
plecindu inocentele vostre genunchi, lingă patul
mortuaru alu autorului dileloru vostre, și ardi-
cindu inocenta vostă privire către tatălă eternă
dicești:

„Părinte creatoru! Tu ale cărui-a mistere
nu este omul permisă a pătrunde! Tu care
ai făcutu lumea din nimicu! Tu care ai făcutu
se nasce cuvintul din popor și în esel
„Tu care ocrotești pe celu slabu, și umilești
pe celu tare! Tu în fine, care ai apăratu de
„văpaea focului așață de tiran, pe Martirii din
„Babilon, primește în locașurile tale spiritul
„părintelui nostru, ce ai bine-voită a chiama la
„tine, și îndrepteză și susține în noi nestrămu-
„tatu, mostenirea ce ne alăsată părintele nos-
„tru, făcindu din noi fi iubiști, socii credincose,
„cetăjeni adeverați!”

Āncă unu omu dusu, āncă junu cetăjanu
perdutu, āncă unu amicu smulsu din mișlocul
nostru, āncă o familie în doliu și disperare, āncă
unu rindu de orfanu în lume, āncă o facă stin-
să din candelabru luminelor nașunii, āncă o
lecțiune teribilă dată de Domnul puterii omenirei!
Iată ce amu venită se vedem! Pentru
ce însă ne înșiorău? pentru ce animele noastre
se strigă privindu efectele morții, căndu nă-amă
familiarisată îndestul cu dănsa? Nu scimă ore
că momentul nascerii noastre e primul pasu ce
facem către mōrte? că nascerea e începutul
și mōrtea capătul carierii noastre pămintesci?
Da, o scimă acesta, însă tremurău. Tremurău
căci mergem înaintea unu jude imparțialu și
dreptu ca se ne dămu séma de faptele noastre,
și să priimim de la dănsul resplata, dupe fe-
lulă împliniri misiunei noastre în lume. Tremurău
mai tare căndu scimă că în lume nămă alergată
de căndu dupe materie, negligindu spiritul, sin-
gurul lucru ce remane dupe noi, și care ne
face a mai trăi în memoria urmașilor nostri.
Avere, frumusețe, putere, strelucire vană, tōte
ne lasă pe marginea mormântului; materia in-
cetesă de odată cu materia. Faptele bune, no-
bilele simțiminte ale susletului, numai ele ne
compună cortegiul dincolo de grăpă, și ne con-
servă memoria printre cei ce remanu în urmă-ne.

Omule! omule! creațură perfectă făcută du-
pă chipul și asemenea creatorului teu! în fă-
care di priimești lecțiuni teribile de nemernicia
ta, și nu scimă ană a profita de dinsele! pasiunele
te impresoriu neincetău, și-și facu din tine
durere, a palpită, pentru o Mumă, o Soție, Copil,
Frață, Amici și o Tără alu cării Vi-
itoru încă stă în Întunericu!... 43 de ani!... Dum-
neadebul meu! nici spaciul unei schintee de la
futunericu la lumină!... Vedeți astă frunte pal-
lidă, pe care a răcită bruma morții?... A con-
cepătă idei mari, idei de Lumină, de Dreptate, de
Libertate!... Acești ochi secați de durere și
stinșii de lumină, și lacramatul de miu de ori de
durerea celor lăzi; și a căutat la ceru bucuria
in speranță și in credință!... Aceste buje
albite de Cupa morții, și murmurău, Amor, Cre-
dină, Patrie!... Acești peptu sfărămatu de du-
rere, a palpită, pentru o Mumă, o Soție, Copil,
Frață, Amici și o Tără alu cării Vi-
itoru încă stă în Întunericu!... 43 de ani de lupte, de durere, de speranță!... Si unu
momentu suslarea Morții fu destulă ca să sfără-
rame și să spulbere astă capu doperă a lui
Dumneadeu!... Omul!

Venită, mari ai lumei, de vedeți că și pen-
tru Nae Nenovici ca și pentru voi, se dău totu
trei coti de pămintu; că pentru simplul cetă-
janu ca și pentru Domnitoru și ministru e o
egalitate la ușa mormântului. Aici însă, dupe
cumă am disu, se enumeru numai faptele omu-
lui, aici, la rândul vostru vei espune pe ale
vostre, cumă voi espune eu astădă pe ale a-
micului nostru Nenovici.

Elu și-a împlinită datoria și misiunea sa in
lume, servindu ţera și societatea in trei diferite
ramuri: ca profesore, ca funcționari, ca dia-
ristă. A fostu bună cetăjanu, bună fiu, bună
sociu, bună părinte, bună amicu. Iată meritele
sermanului Nae! iată suvenirea ce lasă dupe din-
sul concetenilor, familie și amicilor sei
dupe o carieră de vre-o 45 ani al vieții.

Dulci și nenorociți copilași, stergeti-vă o-
chișiorii vostru și priviți bine, întipăriți adineu
in juna vostă memoră chipul părintelui vostru:
elu a fostu celu mai bună amicu ce a-ți avut
in lume, altul, care se ve iubescă ca din sul
nu vei mai găsi.

Sohie nefericită, vino de imbrățișiază pe so-
ciul teu, pe jumătatea corpului teu, pe protec-
toriul și amicul teu, perdută fără întoarcere.

Mumă neconsolată, plângi și bine-cuvintă pe
fiul teu, care trebuia se-ți închișă ochii; elu a
plecatu înaintea ta, ca să-ți gătescă calea.

Si voi toți amicii lui Nae Nenovici, uniți
lacramile vostre cu ale mele, veniți se-lu im-
brățișimă pentru ultima óră, rugându pe Dum-
neadeu pentru repaosul susletului seu.

N. T. Orășianu.

Parusă ca schintee prin lumea noptosă,
Să alită la ceruri, la lumea divină,
Lăsăi din lumină, lumină amoroșă;
Si viața ta scurtă fu dulce și lina.

Ānoă unulu!!!

Iată gemătul surdă ce repetă tănguiosu aste-
limbe de feru!... Iată șoptelul funerariu, ce
se vașă picăndu ca unu șipetă pe pămintu din
aste guri de aramă, care vestescă omenirii două
lucruri: invierea și mōrtea!

Ce sună daru este voce așa de teribile ca
și faptul cei lăi vestesc? Ce este astă Unu?
Este o stă care scăpă din discul ieș de focu
ca se se încece în noianul noptosu alu Caosului?
Este o lumină care se stingă?... Este o tărie
a omenirii care se surpă?... Este o cărdă a
animii noastre care se sfărămă?... Ce ne punem
daru, voi prevestitor teribil? Inviera sau
Mōrtea?

Mōrtea! sfărămarea materială a omului
și invierea lui morală! Iată pentru ce aces-
te clopote șipă spămintate de grăză și admirare.

Stringețivă la peptu, și ingenunchiați omeni,
înaintea Regelui lumii!... Judecați-vă, pri-
viți-vă voi în voi, ca se vedeți ce sunteți...
Unu pumnă de țarină rece, preserătă
pe patru scănduri, pe care putrezăciunea și
vîntul timpului le va spulbera în noenă!....
Dați locu susinelor, și lăsați seurgă lacri-
mile vostre!... Apropiațivă... mai aprópe...
vedeți ce Nemicu este omul primărie, prin
corpu!... puneteți măna pe animile vostre,
simțiți palpitatei; vedeți lacrimile celor ce în-
cunjură acestu cadavră, ca se credeți cătă de
mare este omul primărie, prin susletu, prin inteli-
gință... prin animă!...

Vedeți Mandria Omenirii, culcată în
terenă!... Aceste șase enșirate, fără susflare,
reci ca mormântul, acestu Nemicu în gro-
ditoru, ce avemă înaintea noastră, a fostu, unu
omu! a fostu Regale Lumii! purta numele
de Nicolae Nenovici; născută la 1820 și
sfîrșită la anul 1863... 43 de ani!... Dum-
neadebul meu! nici spaciul unei schintee de la
futunericu la lumină!... Vedeți astă frunte pal-
lidă, pe care a răcită bruma morții?... A con-
cepătă idei mari, idei de Lumină, de Dreptate, de
Libertate!... Acești ochi secați de durere și
stinșii de lumină, și lacramatul de miu de ori de
durerea celor lăzi; și a căutat la ceru bucuria
in speranță și in credință!... Aceste buje
albite de Cupa morții, și murmurău, Amor, Cre-
dină, Patrie!... Acești peptu sfărămatu de du-
rere, a palpită, pentru o Mumă, o Soție, Copil,
Frață, Amici și o Tără alu cării Vi-
itoru încă stă în Întunericu!... 43 de ani de lupte, de durere, de speranță!... Si unu
momentu suslarea Morții fu destulă ca să sfără-
rame și să spulbere astă capu doperă a lui
Dumneadeu!... Omul!

Acești însă, nu este Mōrte!... Este tre-
cerea de la Durere la Repaosu, de la Miseră
la Fericire, de la Întunericu la Lumină, din Tăr-
enă la Dumneadeire!... Dar este frumosă Mōr-
tea, care lasă în urmă suvenirea Onorei!...
Onoreia Soției și a Copiilor!... Stima fraților
și amicilor, și Bine-cuvântarea Bătrânei sală-
mum!... Nu! atunci Omul nu more!... De
atunci trăiesc!... și acești Viață divină, nu
o va mai stinge nici Suferința nici Mōrtea!...
Ea este eternă ca lumina și ca demnitatea!...
Spulbere-se daru Tărēna cându de aici încolo
incepe astă adevărată viață de fericire și de
repaosu!... Spulbere-se Tărēna cându în ur-
mă! Omul lasă pe pămentu: Suvenirea,
Credința și Amore!...

Plângeli șinei perderea Omului dintre
voi... aici, care împărțindu Durerea și Mi-
serile omenirii vă ridica pe séma lui, o parte
din acestu amară generalu, numită Viață Pă-
mentescă!... Plângeli, căci aș remasă mai
puțin ca să beiță acestu amară și vă va veni,
mai multă parte la fie-care din voi!... Plângeli
dar cându audii șipendu gura de aramă; și di-
ceți cu durere: Încă unul care se duce!...
Plângeli toți!... Dar stați unu momentu!... in-
neacăti, suspinele și lacrimile vostre, și faceți
locu: Dureri celei mari!... Martire de o-
nore!... faceți locu să trăcă Mumă!... care

a trăită, pentru ca să nască cu sângele seu, să
crească cu susletul seu și să înmormânte cu
mâna sa după copii!... dela care acceptă, dela
care speră că va avea fericirea să o pue ei
în Mormântu!... Astă mumă, care închide
astădă în Tărēna 43 de ani al El de speranță, și
de fericire!... Mare durere!... Nimeni nu va pu-
te să se console, nefericită Mumă!... nimeni!...
Decătă Dumneadeu, și Credința ta!... Plângi cu
lacrami amară, căci acăstă este Roua care
usură Tărēna Copilului teu!... Plângi,
femeie; dar nu disperă Mumă!... fiul tău tră-
esc și Cununa de Spină cu care Provedința
ță incinsu fruntea este doavadă că își păstrează
locu lêngă fiul tău!... Părtă dar femeia și Mumă
cu totă otărire, cu totă credință Divină, Cununa
a Martirului... căci a purtat-o și Cristu, ca
se măntue omenirea!... Plângi Tărēna care nu o
mai poști în brațele tale... și pe care o reclamă
Mormântul; dar ascăptă cu siguranță Vi-
itorul și imbrățișare eternă a Copilului
teu!... și în celu din urmă sărută, murmură
plină de speranță: la revedere Copilul
meu!....

Lengă mumă își este locul nefericită Sociă!
sérmană Văduvă! Curându s'a stins Lumina Casii
tale!... prea curându, și s'a sfărămatu susi-
rul Viții tale!... și calea vă era încă întinsă
și plină de speranțe, înaintea vostă!... Iată-te
în mijlocul drumului cu patru orfelină de mană
și cu unu mormentu la picioarele tale!!

Unde vei merge?... și cumă vei merge?...
Cine va lumina calea ta noptosă?... Cine va duce
in brațe pe Orfelină tei?... Cine?... Părintele
de susu!... care ține în brațele sale în Misericordia și în Pu-
tere sa pe totu celu slabu, și care crede într-ensul!... Cristu care ține în brațele sale
Orfelinul și Copilul păresit!... Cine va lu-
mina calea ta noptosă?... Vedă acea Steluță
care lică înaintea-ți?... este susletul lui Nenovici!... este susletul sociului tău!... este
Părintele Copiilor tei!... care își însemnă pa-
sul... și care își lumină calea!... Mergi în-
aintea cu credință... Nenovici e mortu!... o mare
perdere!... dar sociul trăiesc!... Dar părintele
trăiesc! Elu este, și va fi cu tine și cu Copil
lui!... În noptea viții tale!... este o Candelă
care lumină neconținută: susletul sociului teu!...
Și în totă ruga orfanilor, în somnul loru
virgină, pe perniț

armate de uscată și de mare), și totu aci e lo-
kulu și relevați unu akt de guvernă personală
ce D. Lascăr Katargiu lă impus Domnitorului.
D-nu L. Katargiu ne-a vorbită de armele de la
Galati, de aceste arme nu aveam nici o cunoștință,
ele său adus în gărză după chibsuirea unui
fost ministru din Cera Românească; sosirea loră
în Galati aduse greutăți diplomatiche, pentru că
erau distințate unei mișcări revoluționare în Uni-
garia. După consiliul unor puteri bine, voi-
tore, și urmăndu-i kiară regulile păzite de Turcia,
karen și ea șekuștrase armele la Sulina, a
trebuit să le înapoie, însă cu prăstrarea dem-
nită și a autonomiei noastre naționale; armele
aveau să fie răznităcate pe vasele ce le aduse-
seră său pe coastă numite de noi, și să fie
transportate la Genova, spre a se da akolo în
numele Domnului României. În acesta se întârzi
Domnitorul să fostă konstituțional, de să in-
apoere se kibsuise în București, însă fiindu
kă armele erau în Galati, Domnitorul a venită
în Iași, lukrarea să așezați numai după pri-
mirea mea; ordinul său prefektul de Galati
spre înapoerea armelor la Genova este sub-
skriu de mine; în urmă am reșită din Ministerul
și armele aușteau nu său trimisă la Genova în
numele Domnitorului României, mi se zice că
nu suntă nimică, că aușteau său făcută
fără stirea Ministerilor, dar dacă n'au său
te se urma, deoarece atunci ați șe zută la putere? Ei cău am fostă ministru amu ossia tu totu ne
sau făcută, și priimeskă respondere tutulonu ar-
teloră akterea, într-o iată oținește obiect se astă-
zu Asia priimeskă respondere și pentru ordi-
nul dată în privindă armelor. Ei suntă vino-
vatnă, trimisă pe mine la curtea de la Ca-
sagiană. În primăvara de 1861, kăndu nu mai
erau ministru, mișcă korabii Engleze său in-
sărcinată a duce armele la Genova, însă ele,
în locu de a merge la distanță loră, au fostă
dăznită în arsenalul Turciei. D-nu Ministru
d'atunci zice că n'au său nimică despre a-
șteata; cu atâtă mai rău pentru D-lui. Unu Mi-
nistru e datoru să scă totu ce se face în găra
sa, totu ce privescă găra sa.

Așia priimescă răspundereasă pentru ordinarul datu în privința armeelor. Ei suntă vinovatnul, trimiteți-mă pe mine la curtea de casă și judecătorească. În primăvara de 1861, cându-nu mai erau niciun ministru, mișcă korabii Engleze să urmărsă în portul Genova, însă ele, în locul de a merge la distinția loră, au fostăduse să se întâlnească în arsenala Turciei. D-nu Ministru dă unu zile că nu au săcăzit nimicu despre asta, cu atât mai rău pentru D-lui. Unu Ministru e datoru să spie totu ce se face în țara sa, totu ce privescă țara sa.

D. Panu ne au mai vorbitu apoi de proiectul de konstituție, și ne a spusă că pre-cumă ka deputatul la șerută, așa ka Ministru l-a și datu Camerei. Se desvinovățescă însă că s'a mărginitu a'lu trimite Adunării numai în protocoalele tipărite ale Komisiunii centrale, din cauză că la intrarea sa în Ministeriu nu au găsitu originalul konstituției. Domnia sa se în-șală, acestu proiectu să găsească în arkiva Consiliului Ministerilor. D-lor, ești cându amă intrat în Ministeriu amă găsitu konstituția, și cându amă esită amă lăsată totu akolo, afară numai de nu s'o fi furată akumă, ka și dosarele din Ministerului controlului. De nu amă datu ești Camerei arestă proiectu, suntă și răspunzători. Proiectul de konstituție nu era o lege întemeiată pe Konvenția, că un proiectu care avea de fi modifiată konvenția, adică era realizarea Uniiei. Proiectul de Konstituție trăta și kestiunea principelui străină, mai întâi în cadrul corpului proiectului, și apoi în anexă. Această kestiune însă au fostă combinate de toți membri Komisiunii centrale care forma stanga, adică D. D. Stefan Golescu, Predesku, Văsesku, Argyropolu, Steege și eu; așa, mai nainte d'a vota konstituția, toți amă făcutu astă declarare:

acăstă declarare:

Subskriști declarăm că votăm constituțională, într-un același număr legem și vota „în aneksul I, privitor la casul de vacanță a tronului, care nu o putem accepta ca parte integrantă a corpului constituțional.“ Constituția proclamată Uniunea Principatelor, daruște și Domnitorul avea misiunea dată de ambelor Adunări de a face Uniunea săndălă va săkotii timpul principosu, și că mijlochtele ce va crede mai neadese. El a adusă declararea Camerei din Moldova în Camera de acți, eu am avut onoarea și felicitatea să mă întâlnesc cu adunarea din Iași, spre a se întâlni ambădouă la Focșani. Camera de acți sănătă a săkută o declarare până la înțelegeri, daru totu de odată și mai puțină energică de către declarată din Iași. Aceea Adunare să aibă într-o lăză forte frumuse a zilei că: „Realisarea Uniiei este la îngereția Mărit Tale.“ Domnitorul, după împăternirea dată de Camera a locuită asupra sa realizarea Uniiei, iată doilea Ministru așa fostă datorie să guverneze după Konvenție. Prin urmare, datoria mea era să înfăptuișez Camera numai legi organice întemeiate pe Konvenție. Era dar unu drept esențial al Domnitorului de a prezenta Camera de constituțională căndă să te voi, sădă adică să facerea Uniiei. Aceasta era ultima procedură konvențională de urmat, și pur în pentru mine undă, și să recunoască responsabilită pentru această urmare. După mine însă a venit mai mulți Ministroi, D. D. Panu și Moruzi, în Moldova; D. D. Golesku, Katafogiu și D. Ghica în Valahia, care suntu toți binecunoscători că ar trebui să se aducă reclama constițională așa cum a fostă asemenea Ministerul I. Ghica căndă din partea Comisiunii Centrale să trimisă copii legalizați a proiectului Konvenției. Pentru ce daruște D. Golescu să prezintă Camera Konvențională pentru

ky na sokolită momentului oportunită. Așa că și
lukrurile, de ce dară D-lorū astăzi împărtășu-
governului său Domnului un răsuș, la care d-loră au
fostu prișipali kulpezi? În sfirșit s'a făcut Uni-
rea și a venită Ministerului Katargiu, Băilei și
Arsaki; pentru ce și d-lor năștă prezentată kon-
stituționea? Ei bine, D-lorū, eu mă rekonoscă
vinovată pentru nepresintarea acestei konstitu-
ționi, trimisă înaintea kurejel de kasagiune
dagiști însă compoanțe pe dd. Arsaki, Băilei,
Prin. Dim. Ghika, I. Ghika și alii. Cum vedeați,
dakă ar fi să facemă responsabilitări pe Ministră
pentru nepresintarea Konstituționi, amă găsi
mălgă vinovagl. Să vedemă akumă dakă măcară
D. Panu a trimisă Camerei această konstituționi.
Domnia sa zice da, și eu zică bă; și eată
pentru ce. D-lui a trimisă Adunării numai pro-
tokolele tipărite ale Komisiunii Centrale, și acestea,
nu spre a se desbată konstituționea, că nu
mai spore a sedua în ceea ce anexa a II atin-
gătorie de legea elektorale. Iată adresa prin-
karei să trimisă acele protokole. Către adresa
prin-karei d. Panu trimitte D-lui președinte alături
Adunării din Ieri protokolele Konstituționile centrale
în care se menține apexa. Iată konstituționi privată
reagă la elektorale Adunărea la care să se des-
bată. Iată adresa în care se menține apărea
Rog peruskultelor mei, rog însușit pe Domnul
Panu să mă spună dacă din același adresă crește
kă Comisia să nu trimisă konstituționea? D-lui
această aduștită că nu se putută păstrăva în
krare în originalul protocole să manuscrisul să
perdească. Ei hineză și astăzi Darăndaka arela
se perdușă, nu se poate constiuiunea astăzi în mi-
den exemplare, și pe lângă o asemenea
apărădăca nu abătă găsită la mineniu singură
exemplară, devenindă astăzi că Komisiunea cen-
trală, spre a în trimite copieă și apoi, o legă
fondamentală, pentru care altă jumătate să
satu totuște de singură păstrăvă. Englăra
să luată săptămână și oare că în originalul
sfintă se trimite numai că nu simplă adresa Mi-
nistrială? Dară atunci lăsă să degenereze în
cărea sigiliul Statului și suositoricea. Domnitorul
Românilor? Cu D. Panu să-mi dea voie
a responde că Domnitorul omoră, căndu-se apri-
jintă că și trimisă Adunării konstituționea. Nu
făcă din bașta vobicea să crește întră acelașă
D-lui nă se potuță să se crește că nu se făcută
toate Ministerii de la 1859 pînă la 1862, adică
Ministrul a fostu mai prudentă de cătu să
simplu deputatul. Atăsăzării zioa la adresa
buia să se prezinte Adunării konstituționea
aceasta cără zile de 24 Ianuarie 1862, căndu-se
proclamată Unirea. Oă atunci se țuineea, tre-
bută a se înfișa, această orare proiectă. În
acăză astăză dată elini nu se țuinează, că totă
la putere și în Ministerii era să cără unii din
nașii proiectului de konstituțione, onorabilul Domn
Arsaki și Băilei și să dară să nu ne mai aco-
perimă, să nu ne negămă Ingăfimătă că pe kar
ni sună ale noștri. A trekuță timpul să fanfară
nadeloră și abătă sigură de săpună, și să cără
aibă coragiul să de a primi responsabilitatea cap-
telor săle. Dacă ești onoră pe ține-va în viag-
meaj, eu pe acela. Ministerul cără a zisă la adresa
tribună: voi și fulgerați, voi și sîdrubit, dar voi
apără principiele mele. Așa zică și eu: voi și
fulgerați, dară tu să pună, nămădată Konstitu-
ționea. Făcă și D-văstă asemenea, și nu im-
părtășătora să se săptă alături D-văstă, Domnilor
fostă președintă al Ministerelor trekuță.
Akumă vînă la memorandumul Elie Etz
ceştință de guvernă personale! Cuprindă
nitoru se adresa la străinii Uniți Domnitoru car
kiamă intervenționă stăsinor lăsă Domnitor
care să levedește Nagiușa să lăsă Domnilor
Nici așă nu avea dreptate Adunărea a năștă
Camerei să dată Domnului în paternitatea de
față unirea că mizloasă se va sokoță de căruță
și în timpul oportunită. Dacă este că să simă drept
în vre o ceștiune, este nevoie să se aduște domnilor
intocmai-vă okii înapoînumai că kigl-va
astăză. Se nevăză transportănu numai la 1858
încreană Unirea. Credeamă noi că atunci că
zilele hăstre, că subță voci băstă, vănu vede
Unirea realizată? credeamă noi că înălătă
de a ne vădea batindu-ne perulu capalui voia
vedea întrunite teorurile lui Stăfană celă mar
și lui Micăi viteză? credeamă noi că atunci că
tină de 4 ani avomă avea Unirea? și acă
fie că văzărește singur, săză pagubă, săză stră-
ciare, și săndă călă despărțigă de văzări nevoi
găsi întrunigă într-o singură Adunăre, Mătoni
Moldoveni, și că deputați ai unei singure nașii
astăză vor să vorăbă despre teoriile unei singure
unei singure patrie, România? Pieșăgi, Domni-
lor, kapetele, și mulgăunii lui Djanișev; că
la pagine generale nu a fostu dată să văză
amă văzută noi, și să dobîndește aceea că an
dobîndită noștă și în locul de a mulgăună, D-văstă
veniți a cău să faceți iopatate astăză că a
implinită misiunea călăzării dată, cîzikădă: că
memorandumă abătă săptările geret, a căre
mată intervenționă stăsinoră Darăndă de ce nă-
zescă Domnitorul la 59' că să făcă unirea în
astăză de ce acă cără era la putere înainte de
5 și 24 Ianuarie pău să făcă? să stă că
Moldova era nă kigl-va băzăzușă, D. Iorgu Rida
Mănesku, Ionesku, și alii cără sokoță nu
era prea pericolosă de a merge la București
să o săpătă cără săpătă D. Ioan Măruță
să o săpătă cără săpătă

ainte de a face acesta răsu anu sokotită să aveană și opinionea amicilor nostri din București, într-un stil că chie, anu deosebită D-lui K. Rosetti, zicând că erau oțigăi a publică o carte despre Unire, și l rugam să ne spui daca în București am găsi mulți abonați. D-lui mi-a răspuns că, da, dacă mai alesă voră găsi abonați și în Iași. Eu sokotem că intenția abonatului la aceea carte va fi comunicarea interimea că D-lui Panu Damnelui însă s'a refuzat zicind că abonarea era pericolosă. De ce dară tokmai aceiai care ară fi putut să facă Unirea și nău făcut-o, vin acum să facă Donaitorului o imputare retrospectivă despre unu aktu prin care au patut realiza Unirea? Si cindă? cu unu anu după proclamarea Unirii. Nu este acesta cumu zice Françoisul: de la moutarde apres diner??

Si apoi domnul Panu, karele din propria sa corespondență rezultă că cunoștea și memorandul și konferințele din Konstantinopol; dacă acștă deună nu-i era plăcută, de ce nău dată demisiunea? D. Brăiloiu viindu în ajutorul lui Panu a zisă: că în Engleteră guvernul înșigiaza anuală aktele sale prin unu dosară ce se numea livre bleu, iar în Franția livre jaune; că guvernul nostru țuică nu aș comunicată Camerei aktele ce aș prevedea să facă Unirea. Domnia sa însă nu ne a spus cine trebuie să comunică acesta akte? Să vă spună eu. Aceasta este onorabilul domn A. Arsaki, karele a fost ministru de externe, și în ministeriu ce aș anunțată Unirea, și în acela karele a subskrisă mesajul din 24 Ianuarie 1862. Se vedemă dacă nu slăi a comunicată memorandum. Ează ce văză în mesajul Domnitorului din 11 Decembrie 1861, adresat ambelor Adunări și subskrisă de domnul Arsaki: „Astăzi cându a sosită akta prin care se constată reconnoscerea Unirii de către Înalta Pörtă și marele piteră, și înscrerea ei în dreptul publică Bucropiană, pe de o parte proclamăm Unirea, înaintea yorei, iac pe de altă vă față conoscată, domnilor, a vă întunii la București etc.

Vedegi, domnilor, aici se vorbește numai de akta prin care s'a primită din Konstantinopol, și de ce nu-i ziceau pe nume: sramălită? Nikyieri, onorabile domn A. Arsaki, nu se vorbește și de acetei lăcașri și documente pregătite de akta mai susă sitată.

Să vedemă acună dacă domnia sa, că celălății ministrul alu afacerilor străine din România întreunită, este mai esplorită? Ează numai ce găseskă în diskursul ginută în 24 Ianuarie 1862 către Adunarea întreunită: „Înalta Pörtă și marele piteră garantează venită a reconnoscerei unirii, Adunătorii și ministeriile ambelor Prinzipate“

D. Arsaki este aici mai puțină energică și mai diplomatică, căci în 11 Noembrie 1861 zice: multă mai multă, akta prin care se constată reconnoscerea Unirii de către Pörtă și marile puteri garantează venită a reconnoscerei unirii, Adunătorii și ministeriile ambelor Prinzipate“

„Guvernul mai este înșurințat a vă depune, căkta prin care s'a statunită modificările, „ce nouă stare de lucruri trebuie să aduksă în urmă din stipulațiile Konvenției din 7 și 19 August 1858.“

In urma acestor cuvinte, că ne a comunicată onorabil domn A. Arsaki, ministerul afacerilor străine în ministeriul Katargiu? Akta, însemnată căre nu ne dă de către o Unire iluzorie, provisoriu, legată de viață Domnului Kuzi. De ce atunci domnule ex-ministru, și atunci era și timpul ca faktul înăglodită, nu ne aș comunicată și memorandum, și totu korespondența urmată după aceea, adică le livre jaune, nu le livre bleu spre a ne servi de espunerea diplomatică domnului Brăiloiu? Înă vegi zice pote că nu aș sănătă de a teste akte, nu te aș găsi sănătă în ministeriu, înă d-văstră aș reconnoscătă acștă starea de lăcaș, văgă făcută solidară cu ea căci aș primită a că ministerul de externe să ducă retragerea ministerială Dintris Gihka. Aș primită a făcă parte din ministerială Buc Katargiu. Așa dară nu vă mai puteți desvinova că nu aș sănătă nimică de memorandum. Kiară de nu lăgă văzută în ministeriu, lăgă văzută în ziare căre lău publicată că nu lămaște interesă d-văstă în ministeriu. Si aș fiindă, cănu aș primită a fi ministerul unu domn ușă pe sperjură? Drăptate dică, domnilor, drăptate pentru toți, dacă drăptate și pe-ață cehă nu susă de către toți în acuzație. Adunarea în urmăritate a milănită Domnitorul că a făcută Unirea, că aș proclama preconizată națională pararea aș doriță, adică înțelegă, absoluță și răspăetă. Ei nău vor să se joace nimică nici deosebă înțelegă, interesă, nici despre membru; ea să a uitat sănătă akta înăglodită, la Unirei făcătă, și tocmai acună după pînă aici de zile, în locă să a servită de rezultatul doinalită spre a năștă înainte, aș veni și asupra tezătău, ceea ce arăivele și facemă protestă Domnitorului pe-ață unu faktu cunoscată și înăglodită.

Azuni vă și la cele kopiile în memorandumă în privința legii electorale. Odată că așa sănătă despre existența membru, și că aș văzută că prin elă se jicătă interesulă găsetă de către d-văstră, doboră, năgă protestată atunci de către ministrul d-găștei pînă făcută raportă.

ku tre Domanitorul socialiști care să judeceată a fukgionarulai kieci ai dată arnare a celui memorandum fără a fi kontra-semnată de unu ministru? Aceasta o facerei akumă, după mai multă de 2 ani de zile. Propunegi akumă punerea în acuzație a d-lui Negri. E forte konstituționale, de și kamă tirzis; însă uităgi că în zioa kinđu s'a anunțiată Unirea, Adunarea din București a votat mulțimea d-lui Negri. Și dacă d. Negri a fost vinovat, elu și a primită desvinovățirea odată cu mulgumirile adresate Domnitorului și lui; și la această okasiune, dagl-mi voea a mai adăgo și două cuvinte în privința d. Negri. D. D. Ghika cu okasiunea diskugurii lesei agentului nostru din Konstantinopol a că adresațu stănilorul și vechiului meū amikă Negri o împărtăse zisă kamă cu ușuringă, și de aceea o și kreț că făcătoare fără o rea intenție. Domnitorul a zisă: cu greu D. Negri și-ară putea indestulat trebuingele cu banii cei din dămă, fiind că Domnia sa e răspipitoră. Ace dreptate D-nu D. Ghika, D-lui au cunoscute pe Negri, nici frumosu să se trece. Daru Negri n'a răspipită avere, a avut o pușcă pururea deschisă. Daru mulți chiar de aicea sună cumă elu și-a răspipită avere, cumă elu și-a vindută celu din urmă restă din avere părintești, mozia Mingina Era pentru suzinereea kausei Române! Și eș unul răvnescu sărgăuia lui Negri, mai multă de kită avugia altora. Dacă d. Negri ar fi voită să uite nu nele ce i lăsase părintele său, astăzi acă și fostă stăpînală celei mai strălucitoare averi din Moldova, aceea a lui Konakhi, și d. Ghika n-ară și avută okasiunea să impune lui Negri prodigalitatea sa. Rogu daru pe d. D. Ghika, fiind că eș sună că gine la onoarea familiei, să și retragă cuvințulă adresată lui Negri, căci sătă sigură că d-lui nu l'a zisă cu rea intenție.

Viu akună și la comentariul onorabilului domn Laskar Katarciu. Domnia sa lasă de o parte pre Ministră, și se apucă de a cereră calitățile Domnitorului. Domnul a începută prin a face elogiu Marelui Sale înainte de a fi domnitor. Eș nu așă primi a se face nici laude, nici kontestării asupra individului, pentru că domnitorul, cum ană zisă, e o fișă abstractă. Domnul Lascariu a zisă daru că domnitorul a fostă bună păcalabă, bună președinte, însă că lukecurile în domnia sa mergă rău, din cauza lingășitorilor ce încoaja tronul. O! lin lingășitorii au fostă peirea a multoră domni, și de mișcări și dată, și așă prinde și eș, și mai că sămăre vre o două din fași; și așă pune într-unu sakă, și așă arunkă în fundulă Dimboviței, și singura mea friku ară și că Dimbovița să nu fie destulă de adăncă și așă să eștă iară d-asupra apei. Daru și ată nu e vina domnitorului, că a avută Ministerii care au lingășită pe lingășitori, care au petrecută ku dinșii, care le au făcută parte în trebile țărei.

D. Laskar Katarciu o rekreuște că păcătoare, însă nu se poate atinge de aceste cuvinte, căci Domnia sa a fostă în contra lingășitorilor; și a fostă și d. M. Kostake carele voia să trimișă pe unu din lingășitori kiară la ocnă. Așă daru daci suntă lingășitori, daci înriurirea loră a fostă fatală țărei, cauza este că acei Ministeri slabă de fire care au curtenită pe lingășitori și i-așă lăsată să se apropie de tron.

Dupe ce a sfîrșită ku lingășitorii, onorabilul d. Laskar Katarciu au aruncată grele împuțiri asupra administrației și asupra judecătorilor, mai alesă asupra celor din Moldova. Suntă ku toloulă de opinia d-sale. Dacă, D-loră, Magistratura noastră nu e sună trebuie să fie, dacă, D-loră, Administrația noastră nu este sună trebuie să fie, însă doar că în ceea ce atăstașe cerințe nu vegă făcă tronul responsabilită căuza răbului sună parte Ministeri, sună parte kiară legile, sau mai bine zicădă lipsă legilor. În Moldova sună cum se pedește că funcționarul prevăzătoriu, că globoare la cată milesoră de la 50 pînă la 500 lei. Ei să cred că dica peisă ce aveană, căci care ar fi căkătoare? Iară și tragi pekatalu, să aibă parte de dăna. Domnul Laskar Katarciu, în tempiuă Ministerială săi, a dată 40 de funcționari în judecătă; său în Ministerul meū ană data ună nimică căci tot pe acolo. Si sună că său potrecută? Pește căci kari să-ăi creștească nu erau, iară căci să-ăi creștească se arătau voinicește și astă-sădă se lătuia ka preste doar, trei luni el revine la națională. Gherăzălu și un decret de o națională, basată pe se șintă judecătorie.

D. M. Costache. Și căceri de satisfacție?

D. Căliniceanu (Acuzație). Da și că cereră de satisfacție. Totu se șintă orării restituirițielor loră în funcțional în cîndă legă. Și apoi că așezașă legă voile că să avană ocașie să întreagă funcționari? Acum să așeze și pește sădov președintă spără că pe viitor sănsește în națională gherăzălu va să mai sărăiește; lăua nu quate căci să spără în zilele răsil funcționari să dată în judecătă și de d. L. Căliniceanu și de d. Pău și de mine. El aș costă tot dăină desvinovățigă de triuniale; bătrățea său președintă, căci lăua mîsă zioa mare, judecători că facă căci de leu, președintă de funcțională căci și farăni plăzi și din bătrățea așezați se șe șă se spără spre ridicarea unui arcă de triunghi la oârcea Marelui Sale Domnul. Pe această oportunitățe

daru tribunalul l'au aqitatu si anul' avea konvenientii set l'au alese iar cap orasului lor. Multumesc d-lui Crengulesku cu nu l'au intituit. Iata fapte, d-lor.

Sz va mai spuni deva akumu spre desvincuirea Domnului Crengulescu. Nu suht pentru politika d-lui Crengulescu, daru trebuie sa facem partea evenimentelor. D-lui este Ministrul alui Romnei, insa jumtate din Romania este Moldavia pe care si Domnia sa, ka si predecesori szi, o kunoche forte putinu, si ka yeru, si ka soieta Domnia sa are asemenea unu directori, care n'a fostu nici o singuri datu in Moldova si ku tote avestea d-lor okirmuesku Moldova. Vine vine la nispe numiri, Ministrul se adres la deputati de peste Milkov; unul ii rekomanda unu funkcionar de bunu, ilu numesca bona-fede, vine apoi unu altu deputat si zine cumu ai pusu in fungione pe kutare? daru ce unu xogu, si Ministrul nu siu pe vine sa mai krezi. D. Ion Ghika si e amu fost lundat tribunalul din Tigravest si pe Președintele avului tribunalu ka unu omu kapabilu; l'amu vazu kumu se zice seancu tenante redigiindu o sentinu kumu a-si voi si vezu fskute mai multe si de algj presedinti de tribunale si kiar si de instanji mai inalte. D. Vernesku a venit in urm si a emis o opinione ku totul bongrariu in contra avului magistrat. Iata daru dom persone, me punu si eu alu treilea, in kontradicgiune. D. Ghika si e vist o persoanu care forte capabile si d. Vernesku protest. Avesta se intimpla in tote zilele. Ce pote in asemenea casu si faks unu Ministru? kumu pote si aleag? Avesta ar si lesne, kndu unu Ministru aru kunoche intreag uera pe care este bie-matua okirmui; daru kndu nici n'a vazuju-mata e din ea? de aceea ziku si unem seme de imprejurri. Fiz-kare kig amu fostu Ministri, judecndu dreptu, siu kult greutate este, a-alege omeni si a se kompane bine prefekturile si judektoiele. Prin avesta nu voiu si ziku k. d. Ministrul trebuie sa manjui unu funkcionar ku totul siu ku e r. Unu Ministrul trebuie sa distituie de indat, kndu are konykgiunea ku zinevea nu e la lokulu seu.

Ku fonkiouarii unu Ministrul trebuie si fiu dreptu, daru si aspru totu de odat. S'apoi fonkcionari rei au fostu si suntu numai subu Ministeriul d-lui Crengulescu? Oare sub Ministeriul d-lui Ion Ghika, alu d-lui Catargiu, alu d-lui Panu, si subu alu meu n'a fostu fonkcionari, nu s'a fskut abusuri? Ei suntu celiu dntsi a o mrturasi. Daru nu Ingelegu, kumu redik gura tokmai acoi subu kare s'a fskut atrovi-tigile cele mai mari. Nu Ingeleg kum de exemplu strig in contra abusurilor tokmai unii din fosti Ministeri din Moldova care au numit si au spini-jinu prefekti si subu prefekti ce invioau unoru arenda si din gera de susu de a fave in sate impilari, kruzim si kiar usideri de omni, si ku tote avesta acoi subu-prefekti s'a menginut si faptele arenda-siurilor s'a fskut mușama. De ce insi onor, sub-skriitorii ai contra proiectului nu ating si aveste abusuri?

Nu, Domnilor, in starea aktual a lukrurilor, nu ar fi druptu se impuna guvernul tote reale numiri ce se pote intimpla. Aceea ce se pote cere de la un Ministeru, kndu rindu-se pe zineva in fungiune este se konsule dosarile kare le are, este si zilem si de glasul pressei, kndu ku tote defektele ei, presa tot luminez, presa tot are si partea sa cea bun. Acel Ministeru este vinovat, kndu dobindind dovezi temeinice kontra unui funkcionar tot urmeaz al gine in fungiune. Suntem intr-o epocu kare pltescu pentru celele sekolilor trekute; nu putem pre-tinde, kndu nu avem korupgiune; si o prekurmam de astri-z, si facem tote kipurile si o inpuin, insi mult va trece inkt, pnt la yini sau 10 mil livre sterling? Prin urmare, o mai repet, korupgiunea kum si in administragine si in ma-gistraturu nu se va putea kombate puternik de kit prin imbunatigirea moravurilor si prin crearea de noue legi de admisibilitate, de inaintare si mai ales legi de pedepsu. Sun obositi; binevoi, y, rog, d-le Președinte, daka konsimte Kamera, a suspende sedinta pentru kite-va minute.

Domnul Președint, suspende sedinta pentru 10 minute.

La redescidere, d-lu Kogălniceanu urmezi. D. M. Cogălniceanu. Domnilor, dup o espli-cagiune ce am avut cu Prin. D. Ghika, resultu kndu n'a fost intiuginea d-sale de a atinge kit de pusin onorabilitatea d-lui Negri. In adevar, D. Ghika a zis kndu nimeni nu preguesce mai bine de kit domnia-sa karakterul d-lui Negri, si onorabilitatea sa. D-lui kunoche de mult si siu tote meritele si sakruurile sale; siu kndu este un brrbat forte onest si forte patriot, de kit kndu gen-rositatea sa a mers pnt a si kompromise avea. Aveste eksplikagium ali Prin. D. Gika viu kpmunik ka datoriz de konsting.

Si akum reviu la vestiunea Onor. D. Laskar Katargiu, ka si sfiresc ku d-sa, a zis, terminind diskursul seu, ka Kamera nu e vinovat

de starea aktual a lukrurilor, kndu ea a votat budgete, au votat legi, au votat totu ce i s-a propus. Si m feresc Dumnezeu ka s arunk vre o invonigire asupra institutiilor parlamentare ale greci mele. Adunarea legislativ este bunul ce l'am moștenit de la strzbulu nostru, amendat, modifiat, scutit. Noi pururea am avut un korp legislativ. In pstrarea si inbun-tingirea institutiilor nostre parlamentare, a regimului representativ vlez totu mintuirea, tot vititorul uerei mele. Fyru a face Kamera vinovata de tot r. ku togii insi rekunoscem kndu in Kamera nostra, au fost lupte, au fost jokuri de pasiuni. A trebuit daru si se fak gresele. El bine, fiindu aia, este ku neputing kndu s. nu si lat si Kamera parte la avel gresele, si s. nu si kontribuit si ea la aduverea avestei stari de lukruri, de care ku togii ne tinguim. Si konsultam proiectele verbale ale Adunirilor, si vom vedea sesiuni intregi in care ea n'a fskut nimik. Ce legi am votat noi in tote sesiunea de la 24 Ianuarie pnt la 10 lu. Daru vegi zise kndu nu si s'a inregistrat; ku tote astea in timpul acela agi avut un model de Ministeriu konstituional, esit din majoritate si susginit de dinsa. Pe ling avesta, apoi se simplificase si mekanismul nostru konstituionalu; nu mai era nici doue minstre, nici doue Aduniri, aici Komisiunea Centrala.

D. L. Katargiu (intrerupe). De aceea sesiune am zis kndu a votat 36 proiecte de lege.

D. M. Cogălniceanu. Pote si fiu, insi, afar de doua, trei proiecte de o importan mai mare, cele-lalte au fost nispe proiecte si propunerile ku totul neinsemnat. Datu-ni-s'a avele proiecte care ni s'a promis prin Mesagiul de la 24 Ianuarie? Datu-ni-s'a proiectele pentru reforma elektoral, pentru armarea uerei, pentru krearea Kurii de Konturi, pentru organisarea Distriktelelor, Municipalitilor si Komunelor? Drept tote avesta ni s'a dat proiectul pentru prefekturile generale, proiectu care favea din ueru patru pasalikuri, si po care l'a respins Adunarea in tote sekgiunile, si bine a fskutu Adunarea. Asea daru vedeqi kndu Ministeriul susginitu si primit de majoritate nume-a datu proiecte de legi organice.

Ministeriul Katargiu, kum am zis-o si pre-kum o rekunosceti si Dnmeavstru, era din majoritate si susginitu de majoritate. Aia daru daca gera subt avului Ministeriu, adik de la 24 Ianuarie 1862 si pnt astazi, nu au fost organizat, Dumneavstru suntegi respunzatori, iar nu tronul kruia agi impuls avul Ministeriu. Sokotesku kndu avestu adeveru nu'l uva kontesta-nimeni, pretutindenea este statornicit kndu atunui kndu un Ministeriu ese din majoritate si este sprijinit de ea, deputati majoritgii sunt soli-nari si egal respo nsabili ka si Ministeri.

Zisegi kndu Adunarea nu e in nimic vinovata de starea aktual a Lukrurilor, si veretem purtarea ei in privinga Ministerieler si daca ea a vedat pasiunilor mai mulu de kitu dreptigii si kiaru kontra ase loru Ministere kare pzeau konvengiunea, kare mergeau inainte. In tote uerile Adunarea e k orpulu kare impinge puterea esekutivu inainte, iar puterea esekutivu e kor-pulu moderator, e korpulu ponderator. La noi au urmatu din kontra; puterea legislativa sa o priu pe locu, si guvernul a voit uva a merge inainte. Pentru ce Ministeri au luat blam de la Adunare? pentru ce Ministeri sau propus de a fi dagi in judecat? Au pentru kndu stat pe lok, s'a pentru kndu a voit uva a aplika principiile librale ale konvengiunii, intr-alte kuvinte pentru kndu a voit si mearg, inainte? Insu d. Laskar Katargiu a fostu aprope a fi datu injudecat, de kndu Adunare, si avesta nu pentru principiile sale konservative, si pentru kndu a desfingutu pri-sovohii, pentru kndu a doborit zechinii, pentru kndu a intinsu, peste logi, darea pentru siosele, frs si aib o lege special, park konvengiunea nu este o lege. Kitu vreme vom avea legea elektoralu aktual, defiez pe ori ce Ministeriu si stea la putere ffr a pzeu asemenea. Singurului kipu de pstrare nu este de kitu a sta pe loku. Insu kare guvern pote sta pe lok? Si kiaru in vremile regulamentului, d-lor, agi vazu omeni care erau ultra konservatori, kum se faveau Ministeri, devene progresisti, mergeau inainte. Este lukru firescu, este legea progresului. Kare omu publiku nu vrea si mergu inainte, nu are ambigiunea si lasa ceva dupu din-sul? Ku kit daru mai multu, sub regimul konvengiunalu, unu Ministeru trebuie si mrgu inainte; si patru ani de ispit ne dovedescu kndu si kare akt ali puterii esekutuve, kiaru kndu se lsduda, era tratatu de Adunare ka nekonstituionalu. Am avut onore a v spune kndu kit pe aci d. L. Katargiu era si fiu dat in judecat. Si zine a voit siu dea in judecat? Guvernul personalu? Nu, d-lor, si deputatul din Kamer, si membri cei mai indipendenti in komisiunea centrala. Domnia-sa aui fostu acusat de d. Arsaki, Briloiu, Petru Rosetti, Radu Roset, I. Florescu. In Kamer propunerea de darea in judecat, sa fskutu, nu de mine, nu de parti-siunii guvernului personalu, si de D. Panu, Hur-muzake, P. Bal si Dimitrie Kornea, un omu forte independentu; domnul Kosadini si eu lu-am aparat, si ku tote avesta kndu amu devenit Ministeru, d-lu Laskar Katargiu este avela kare-

le miu fskutu oposigiunea ieza mai tare, d-lu au verutu punerea mea in judecat pentru arestarea Mitropolitului. Nu'i voeskru, d-lui e omu independente; nu este de opiniile mele; dar onorez karakterul s. Ce dovedescu tote a-vestea ce v spui? Kndu si Kamera are parte sa siu starea nendrovisit a lukrurilor. Prin avesta nu voeskru a osindu konstituionea, si m trsnesku Dumnezeu mai nainte de a conspira contra regimului konstituionalu; avestu regimul este temelia libertigilor nostre si viitorul gerei nostre (applause). Daru avesta nu vrea se ziku kum ktrebe se rekunoscem greșalile Kamerei. Viu akum la kuvintul Pringulu Sturza, Domnilor, mai qainte de tote trebue si fakul o deklaragiune ka aseea kare d. Sturza si fakul o in privinga d-lui Tell. D-lor, am avut onore a kresce ku Pringulu Sturza; kopilria si tine-regele mele le-am petrecut, in mare parte, im-preun. Kind eram tineri si fizem la un loku asele studie, konkram amindoi vine va fave mai pugine gresele la teme si versiuni. Eram la Berliu; premiele erau porgiuni de una sau mai multe ingeate. Kind ne amu fskutu marl, kind amu intrat in virsta koptu, luptele nostre nu mai erau temele si versiunile, erau luptele politice. Prin urmare, d-lor, nimenea mai bine de kitu mine nu kunosc pe Pringulu Sturza. Promulgarea Konvengiunei si a avutu de zelu intiu efektu kandidaturele la Domnii; Pringulu Sturza avind kapasitate, energiz, voing, si a pus kandidatura in Moldova. Eu, kunoindu tokmai asest si a voing, energie si kapasitate, l'am kombutu din tote pterile mele. L'amu kombutu, fiindku kredem kndu karakterul si individualitatea sa mai multu de kitu absolutu nu era fskute spre a fave din Domnia sa un Domn Konstituionalu, unu Domn fetiche, unu Domn trindavu, un prince faineant, kumu zice francesul, si kumu aru doru d-lu si fiu Domnitorul Romnei. Pringulu Sturza nu isbutit. Kind insi amu ajunsu in 1860 la Minister, Pringulu Sturza m'a sprijinit. Kindu amu esit din Ministeru, si amu fostu acusat de mai tote Kamera, kndu stinga era redus la vr'o zese deputati, Domnia-sa nu m'a pributu: aicea este lokulu si ziku, kndu dupu vea dinti disolvare a Adunirilor fskute in Moldova de d-nu Manolache Kostake, si in Hera Romnesku de d-nu Ion Ghika, in lupta elektorale de peste Milkovu au fostu pikat peste 16 liberali, in kitu pterea oposigiunii era ku totul din drepta, si in kapulu dreptei pe atunea era Onor. D-nu Panu. Akumu lukrurile s'a skimb, d-nul Panu daru si ku dreptasil siu m'a sfisiat kitu au vrutu, am fostu silitu a m retrage, si odatu demisiatu, amu fostu atakatu si mai tare, ka totu omul kuzutu; de la 18 Ianuarie si pnt la 18 Februarie, Kristosu krezu kndu nu suferit ceea ce amu suferit, amu fostu kalomniat, amu fostu torturat; singurul d-nu Grigorie Sturza mi-a venit in ajutoru, si ku o pikaturu de aptu si stinsu setea buzelor mele. O, atunui amu quis in gura mare, kndu d-lui avea o inimic mai mare de kit a mea, kndu a uitat trekul si r. cei fskusem. Aceste kuvinte esite din inimicu si sburat in datu pe aripile zefirilor si amu fostu pributu ka nekrediniosu si l'satu pradu-dusmanilor mei. Ap'rearea pringulu Sturza mi-a fskut mult r. in Iasi, mi a fskut si mai multu r. kndu amu venit in Bucuresi in ajunul de 24 Ianuarie 1862. Kndu amu sositu azi, se trata despre buna primire ce se kuvine a se fave deputatilor de peste Milkovu. Domnul Cesar Bolliak era atunui primitu ka distributoru de popularitate, intr-o Adunare de liberali, domnia sa zise: trei mulgumi, trei felicitri, trei kergi de visit d-lui Panu si numai o mulgumire, o felicitigiu, o carte de visitu lui Cogălniceanu, pentru kndu Cogălniceanu e unitu ku bizzade Sturza. Iata kausa, domnilor, pentru care eu amu fost in Bucuresi de trei ori mai puginu bine primitu kndu onor. d. Panu.

Domnul Bolliak era insetat, vegi vedea kumu suntu unitu ku pringulu Sturza; si odatu ce mi amu inplinitu o datorie reintru in chestiune.

D. Grigorie Sturza e celu dntliu din comentatori kontra-proiectul care nu si a askunsi kugeturile sale. Este celu dntliu kare kuvinte sale nu si lea stropit ku aiasm, d-lui n'a fostu kreskut la skola iesuigilor, si la skola protestant in kare libera gindire, libera judecat si libera vorbire suntu o dogm. D-lui in kailea a pusu puniturile pe iota. De aceea si eu ziku dupre proverbul Romnu: mai bine ku unu voimku la pagub de kndu ku unu miselui la krestig. D. Sturza a lsdatu pe ministeru de o parte si a venit si ne a zis franku si tare: „Domnul! ku Domnul avem trb.“ Eata propriile sale kuvinte: „eram departe a ne astepta kndu la noi, unde dreptul divinu nu esist, unde Domnii esu dintre noi, sedu alzturea ku noi, i amu vazu in Divanul ad-hoc sesindu alzturea ku gerani, de adoua zi dupu si 24 Ianuarie se incearca guvernul kumu „il vedem.“ Domnul Sturza insi a uitat un lukru, a uitat kndu atunui kndu d. Bibesku si Stirbei si sedeu alzturea ku gerani, nu erau de kndu simpli partikulari, reintragi in viaga privata, ceteveni pe ling kare puteam treve si ffr si a datori a ne uita mkaru la ei. Prin aveste kuvinte nu volu si ziku nimika jignitoru in kon-

tra fskutu Domn, si mai alesu in privinga btrnului priipe Stirbei pe care ilu venerez in totu putere kuvintul, si avesta nu de astazi, ci de kndu amu avut onore de a'l kndu nosc, ziku ilu venerez, pentru kndu din tog Domnii reglementari au fostu domnul zelul mai voinik, unu bunu administratore, unu mare reformator si gera Romnesku il datoresc totu are mai bunu. (Applause). Avesti Domnii, o mai adaegu, si venit de a' sezutu intre noi ka partikulari, ka zetedeni, nu ka Domni Instituione, ka Domni idei, ka Domnul principiu. Domnul Instituione, Domnul idei, Domnul principiu se dea pe troubul Romnei; niminea prin urmare nu poto sedea altul cu elu, elu personisk su-veranitea si majoritatea nagiunei, nu'i e prin urmare permisu nimenu si'lu ating, si vai de asela kare laru atinge. Din inceputu daru, Principele Sturza gresiesca la komparajunea sa, tot asia gresesca si kndu urmez a kompara persona Domnitorului cu regale Italiei, cu regale Belgiei, cu tatlu regelul Portugaliei si apoase antehesa, kuvintul s'a zis. Domnilor, sokotesku kndu atunsi kndu se ziku aveste kuvinte, atunse nu mai este vorba nici de ministrii, kndu nici d. Al Katargiu, nici Knzul Kan-takuzin nu krezu kndu potu avea pretengiunea a fi komparati cu regale galantuomo. Spunegi daru, domnilor, dakz aveste i se, daka kuvintul pringulu Sturza nu formez, o singuri, o intrg personalitate si avesta numai in contra unul singurul omu. Kui se adresez a avea atestate? laude pentru regi strini, atestatul de konstituionalismu, de sinceritate, de bun creding, si apoimputare pentru Domnul nostru kndu lipsesc sinceritatea, kndu nu are lealitatea, si tote aveste kuvinte s'a zis in plin tribun, in faga Adunrei si a gerei si la tote aveste kuvinte crude ministrii au tckutu.

Nu mai este daru aicea vorba de adres parlamentar, nu se mai ziku kndu se atinge numai de kndere unui ministeru. Aci se atinge de resturnarea a totu ce este mai sakru si mai ne violabilu; daca pnt la ziku nu s'a propusu kndere materiale, daru kndere moral este puse pe tapet. Da, domnilor, va'y invercatu a umilia pe alesul Nagiunei si umiliagiunea ce este alta de kndu o kndere moral? „inaintea nevinabilitii legale este o neviabilitate moral, zice unu autor francesu, pe care amu avut onore a vi'l u mai zita, Hélio. Fyru avesta, cea dntliu este de prisost; vai de neviabilitatea legala kndu nu respectum neviabilitatea moral! Se ia totu unu Domn de care ne deprindem a vorbi reu; nimika nu se inpotrivesc la agiunea kontinu a klevetiril si a sarkasmului, si nu este magestate omenesci, care se nu kaz inaintea defsimtrilor. Asei karl si dnu trista plzere de a'l u ataka nai, konsuini de tot r. ce fak; daka ar avea ei ar fi prea vinovat. Kndu injuria aui injositu pre kapulu Statului pnt la nivelul ei nu mai remane de kit a'l pributu lui insu. Unu rege ce se injur, este unu rege ce se sakrifick. Nu este indestul de a impune tare ultragiului, remne ink a forma moravurile regimului Konstituionalu, care nu sunt moravurile monarhiei absolute. Prestigiul vechei regalitii sa stinsu pentru totu d'ana, si supunerea de instinkt fave loku unei supunerile de ragionmintu. Identitea Domnului ka Instituione, adik cu patria, este idea numai din kare trebue si purceti moravurile nostre moderne. Numai propagandu avestu moralitatea vulgar, vom deprimare spiritele a nu mai despri si pre Domnul de gera, si pie-teata pentru persona sa va deveni spontaneu, o parte din patriotismul nostru etc.“

Tote aveste principiile konservative si librale totu odatu si skpatu din vedere de subscriitori kontra-proiectului si mai alesu de comentatori se: si ne readuam aminte de kuvintele pringulu Sturza, ale d. Brailoiu, ale principele Brankovani, simgul tutulor avestor kuvinte este: voim si skimbare, voim o prefare, si spre avesta nimika nu s'a respectual, tronu, gubernu, administrajune, magistratur. Ce limbaj nu s'a giutu in privinga kurgii de kasagiune! Si zine gine avestu limbaj, kiaru fosti ministri kare au kompusu si acoi ce a sprijinitu ministerul sub kare s'a formatu. Nu gindigi insi daka kurtea de kasagiune pretinde kndu rea este vinovat d. Brailoiu kare au kompusu dupe kipulu si asemnarea sa. Dakz d. Brailoiu e vinovat, mai vinovat este majoritatea de kuvintele pringulu Sturza, ale d. Brailoiu si kipul si espresiune in anul trekul era d. Brailoiu si kolegiu se; si pentru ce atastea deskuvintri se arunk kurgii de kasagiune? Pentru kndu a desvinovat pe ministerul Ispurenu. Daru si aicea taregdui avestu faptu. Cine afara de kndu majoritatea Adunrei, in sesiunea de anu, aq numit pe d. Manolaki Kostaki membru alu komitetului legislativu zine aflat de d-vostri la inscrisunat cu redigerea legii de presi si a codivel penale, tokmai avelo kodiice kare kurtea de kasagiune voiaj si zile-i-o apliue? D-yostri daru agi desvinovatul pe ministrii dagi in judecat, kndu in nici o gera nu s'a vazu, ka minist

